● *Támogatók kerestetnek*

Operagála a csontvelő-betegekért

● **DM-információ**

Az „Életért, a csontvelőbetegekért" Alapítvány tíz éve segíti a csontvelőbetegek gyógyulásának esélyeit azzal, hogy az adományozók által összegyűlt pénzből támogatja a külföldi donorkeresést, a hazai csontvelődonorok szervezését, valamint szerény mértékben hozzájárul a hazai csontvelő-átültetés fejlesztéséhez. Az alapítvány – a civil szerveződés egyik úttörőjeként – tíz éve, 1989-ben alakult. Az idén is – szeptember 11-én – megrendezi hagyományos jótékonysági estjét a Magyar Állami Operaházban, „Világsztárok az Operában – nemzetközi balettgála" címmel. A budapesti színházi évad nyitányaként emlegetett rendezvény belépőjegyeinek ára 50-től 300 ezer forintig terjed, amit elsősorban nagycégeknek ajánlanak. A támogató cégek – esetleg magánszemélyek – számára reklámlehetőséget ajánlanak. A gála előtt megjelenő szórólapokon, a Souvenir Magazinban, videokazettán és elektronikus fényreklámokon tüntetik fel az est kiemelkedő támogatóit. Az érdeklődők dr. Tápai Katalintól, az alapítvány szegedi képviselőjétől tudhatnak meg további részleteket a 62/454-571-es telefonszámon.

Nyílt nap

● **Munkatársunktól**

Az idei évben május 29-én rendezi meg a központi felvételi nyílt napot az ország legnagyobb akkreditált egyetemi előkészítő szervezete, a DFT-Budapest, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának épületében. A nyílt napra az ország bármely középiskolájában tanuló, és 1999-ben felvételiző, valamint jelenleg másodikos és harmadikos diákok jelentkezhetnek, akik jogi karon, Államigazgatási-, illetve Rendőrtiszti Főiskolán tanulnak tovább, továbbá magyar nyelv és irodalomból, vagy történelemből tesznek felvételi vizsgát.

A nyílt napon szó lesz arról, milyen esélyekkel lehet pályázni az egyes felsőoktatási intézményekbe, milyen kérdések várhatók a felvételi teszten, mi a típusfeladatok javítótanárok által elvárt megoldási menete, hogyan kell felülvizsgálati kérelemmel élni. Különösen érdemes részt venniük a rendezvényen azoknak a jelenleg másodikos, illetve harmadikos középiskolásoknak, akik biztosan tudják, hogy később magyar nyelv és irodalomból, vagy történelemből felvételiznek, mert teljes áttekintést kaphatnak a felvételi követelményrendszerről.

A nyílt napon az érdeklődő szülőket is várják. A részvétel kizárólag előzetes akkreditáció alapján lehetséges. Jelentkezni lehet minden nap 10 és 20 óra között a 06-30-9966-309-es, illetve a 06-20-9755-872-es hivatali számokon. A jelentkezéseket korlátozott számban (600 fő), hívási sorrendben fogadják el.

● *Állami gondozottak a Szőregi úton*

Otthon, édes otthon

Az Árpád Gyermekotthonban hegyeket lehet megmozgatni a gyermekekkel, ha látják, hogy értelmes feladatot kaptak. ***(Fotó: Schmidt Andrea)***

Van egy otthon a Szőregi úton, amelyet 6-24 éves állami gondozott gyermekek laknak. Olyanok, akikről már születésüknél lemondtak édes szüleik. Élnek itt olyanok is, akik szociális körülményeik elhanyagoltsága, illetve magatartásuk miatt kerültek intézetbe. Az ő életüket könnyítendő indult be tavaly novemberben az a belső reform, amelyet Beőthy-Fehér László igazgató indított be.

A város szélén fekvő Árpád Gyermekotthonban jelenleg hatvan gyermek él állami gondoskodásban. A közel öt hektáron elterülő otthon épületeinek állaga rendkívül rossz: a vízvezetékek által eláztatott falrészek penészesek, a berendezések elhasználódtak, a bútorok kopottasak, a szobák zsúfoltak. Mindezek ellenére *Beőthy-Fehér László* igazgató – aki tavaly november óta áll az intézmény élén – a magasabb komfort fokozatú lakóforma kialakítását tűzte ki legfőbb céljául.

Élethű szabadesés

Az igazgató azt szeretné elérni, hogy a hátrányos helyzet ne jelentsen a gyermekek számára hátrányos életminőséget. Az 1997-ben elfogadott gyermekvédelmi törvényt szem előtt tartva – amely szerint 2002 után negyvennél több gyermek nem lakhat egy intézményben – mind a gyermekotthon vezetősége, mind pedig a város vezetése struktúraváltásban gondolkodik. A szerkezetváltás egyfajta családmodell leképezését jelenti intézményi kereteken belül. És még sok minden mást. Például kisebb nevelési csoportokat, négyágyas hálókat, a speciális ellátást igénylő gyermekek elkülönítését és úgynevezett tréninglakások kialakítását.

Az igazgató szerint a kulturáltabb életkörülményeknek megfelelő életminták közvetítésével, a nyitott és magasabb integráltságú lakóforma kialakításával, valamint a humánus közösség és családias légkör megteremtésével javítani lehetne a gyermekek intellektuális állapotán, gazdagítani lehetne az érzelemvilágukat és szociális érzékenységüket, s csökkenteni az egzisztenciális szabadesésüket. Beőthy-Fehér László és Kothencz János fejlesztő pedagógus – aki maga is intézetben nőtt fel – szeretnék lerombolni azt az állami gondozottakkal kapcsolatos társadalmi előítéletet, amely szerint az intézetis gyermekek mind bűnözők vagy prostituáltak. – Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nincsenek ilyenek. Vannak. De nagyon sok értékes ember is él a gyermekotthonban – mondja az igazgató. – Ennek megfelelően arra törekszem a kollégáimmal, hogy az emberi teljesség megélésének lehetőségét biztosítsam a gyermekeknek. Az intézetben jelenleg az igazgatótól a gyermekfelügyelőkön és nevelőtanárokon át az adminisztrátorig, udvarosig és karbantartóig hatvankét ember dolgozik.

A hegyek megmozgatása

Az otthonban autonóm személyiségeket szeretnénk felnevelni, olyanokat, akik képesek lesznek tizennyolc éves koruk után saját maguk irányítani az életüket, s zökkenőmentesen vissza tudnak illeszkedni a társadalomba – hangsúlyozza Kothencz János. – Az új struktúrában minimálisra szeretnénk csökkenteni az agressziót. Mindezt úgy képzeljük el, hogy az informális hierarchia csúcsán álló gyermekeknek feladatokat adunk. A szociális terápiát irányító Kothencz János tapasztalata szerint hegyeket lehet megmozgatni a gyermekekkel, ha látják, hogy értelmes feladatot kaptak. A viszonyok normalizálódást szolgálják azok a szakkörök és csoportok is, amelyeket a szabadidő hasznos eltöltése érdekében működtetnek. Így van már az otthonban bábcsoport, citerazenekar és futballcsapat, s a tizenkétezer kötetes könyvtárat is mindennap használhatják a gyermekek. S így ad helyet és teret nyáron az Árpád az állami gondozottak országos találkozójának.

Az Árpád Gyermekotthon vezetőinek szemléletváltásával megindult tehát a rendszer belső reformja. Mindenki tudja, hogy a teljes átalakításhoz idő kell. Mint ahogy a jó munkához is. A munka pedig november óta jó irányt vett.

Ugye, eljössz még?

De amíg a struktúraváltás megvalósul, addig a gyermekek kénytelenek négy-hétágyas szobákban élni, illetve olyanokkal együtt lakni, akiknek a viselkedése kívánni valót hagy maga után, s finoman fogalmazva, magatartásuk nem éppen a követendő példák közé tartozik. A 17 éves Zsolt tavaly novemberben magatartási problémák miatt került a csanádpalotai intézetből az Árpádba. Tanulni nem tanul sehol. Szüleit nem ismeri, de mint mondja, nem is bánja. Szobafestő vagy kőműves szeretne lenni. A 2800 forintos havi zsebpénzét alkalmi munkákból keresett pénzből egészíti ki. Hétvégenként diszkóba jár a középiskolás barátnőjével. Zsolt egész életét intézetben töltötte, s bevallása szerint neki soha senki nem dirigált, nem parancsolt. A felnőttektől is csak tanácsot fogad el. A 12 éves Orsolyának – akit nemrégiben találtak meg a rendőrök azt követően, hogy egy román férfi magával vitte hazájába – nagyon hiányzik az édesanyja és a testvére. Reméli, hogy szeptemberben már otthon kezdheti el az iskolát. A 19 éves Gabriella ötéves kora óta él az Árpádban. Szülei elváltak, édesanyja beteg lett, s őt és négy testvérét állami gondozásba adták. Apjával másfél éve, anyjával pedig az év elején találkozott utoljára. Gabriella a jelenleg a győri tanítóképző főiskola nappali tagozatos hallgatója. A fiatal lány három-négy hetente jár haza a Szőregi úti otthonába – ahogyan ő mondja. Győrben hárman laknak egy lakásotthonban. A lakás rezsijét és bérleti díját a győri Gyivi fizeti. Tőlük kap 9 ezer forint kajapénzt is, az iskolától pedig 10 ezer forint szociális támogatást. Mint mondja: szorosan bár, de kijön a pénzből. A 20 ezerből futja kajára, ruhára, utazásra, könyvre, pipere dolgokra. Ha végez a főiskolán, szociálpedagógusként szeretne elhelyezkedni olyan helyen, mint az Árpád. Gabriella a beszélgetésünk végén könyvébe mélyed, ugyanis neveléstörténetet vizsgájára készül. A 7 éves Lacika azért került intézetbe óvodás korában, mert ivott az anyja. – Ha nem ivott volna az anyukám, akkor ma is a tanyán élnék a szüleimmel. Jó itt élni, persze otthon azért jobb lenne, de apukám annyi tehenet gondoz, hogy nem tud velem foglalkozni. Lacika elmondja: ha a nagyok nem piszkálnák, akkor nem lenne semmi baja, majd kikísér a kapuig, s azzal búcsúztat, hogy „Ugye, eljössz máskor is!?" El, ígérem, s elígérem magam Lacikának...

Szabó C. Szilárd

A SZAB hírei

● **Munkatársunktól**

Stig E. Friberg és *Janos H. Fendler* amerikai kémikus professzorok tartanak angol nyelvű előadást az MTA Szegedi Akadémiai Bizottságának székházában ma 10 óra 45 perckor. Délután négy órakor *Josef Siri Ekgren* oslói orvosprofesszor fejti ki nézeteit angol nyelven az általa kutatott téma néhány alapvető összefüggéseiről. „Az ember, mint érték az ezredfordulón" címmel rendeznek konferenciát csütörtökön 9 óra 30 perckor, amelyen hat előadás hangzik el, egyebek mellett az emberi lét korrumpálódásáról, az értékorientáló pedagógusról. Pénteken kilenc órakor kezdődik az az elméleti és gyakorlati szeminárium, amelyen a mesterséges enterális táplálás kérdései kerülnek terítékre.

Elhunyt Vadász Károly

Dr. Vadász Károly 1916. április 11-én Bodorszéken született. 1934-40-ig a Kolozsvári Egyetemen tanult, ott szerzett orvosi diplomát. Azt követően 1944-ig a Kolozsvári Egyetem Sebészeti Klinikáján dolgozott, majd 1945-től 1981-ig a szegedi kórházban, ahol 1954-től az újonnan megalakult baleseti sebészeti osztály vezetője volt 1981-ig, nyugdíjba vonulásáig.

A szegedi Honvéd kórház megszűnésével – 1953-ban – lehetőség adódott, hogy a bővülő városi kórházban traumatológiai osztály is létesüljön. A kórház vezetése a sebészet adjunktusát, dr. Vadász Károlyt bízta meg az osztály megszervezésével, így 1954. január 18-án huszonöt ággyal megalakult az osztály. A kórházban a baleseti sebészet alapjait Vadász Károly főorvos rakta le.

Életének nagyobb részét a kórházban, az osztályon töltötte. Ő és munkatársai min magas mércét állítottak ma elé, terveiknek azonban s szor korlátot szabtak a leh ségek.

Legnagyobb elismerésse tisztelettel kell értékeln Vadász főorvos és munka tevékenységét, akik minden dozatot meghoztak, hog mostoha körülmények ellen minél jobb gyógyulási ered nyeket érjenek el.

1981-ben történt nyugd vonulása után családjának Sajnos betegségei korlátoz abban, hogy a pihenés évei vezhesse. Méltósággal tűr rázúduló terheket. Halálával emberi gyógyításért és a be ápolásért mindent elkövet nagy hivatásszeretettel rend kező orvost veszítettünk el.

Temetéséről később in kednek.

Szeged Megyei Jogú Vá Önkormányzat kórh

Kalmár László-versen

● **Munkatársunktól**

Több mint hetven iskola közel ezer tanulója kapcsolódott be idén a Csongrád megyei matematika-, fizikatanárok szegedi alkotóműhelye által szervezett kis matematikusok levelező versenyébe. A négyfordulós levelező verseny eredményei alapján kerültek be a legjobbak az országos Kalmár László-matematikaverseny megyei fordulójába. Itt évfolyamonként (3–8. osztály) 25-30 fő, valamint a Zrínyi Ilona matematika-verseny országos döntőjébe jutottak mérhették össze tudásukat.

A megyei forduló eredményei alapján első helyezést értek el: *Sikala Ákos* (3. oszt., JATE Ságvári Endre Gyakorló Ált. Isk., felkészítő tanára: *Szilágyi Éva); Dudás János* (4. oszt., Hódmezővásárhely, Központi Ált. Isk., *Surányi Csilla); Jankó Zsuzsanna* (5. oszt., Tisza-parti Ált. Isk., *Kothencz Jánosné); Kormányos Balázs* (5. oszt., Arany János Ált. Isk., *Matusik Sándor); Sere Péter* (6. oszt., Kistelek, II. Rákóczi Ferenc Ált. Isk., *Papp Mária); Tóth Anett* (7. oszt., Radnóti Miklós Gimnázium, *Kosztolányi József); Kórus Péter* (7. oszt., Radnóti Miklós Gimnázium, *Kosztolányi József) és Hajdú Huba* (8. oszt., Szentes, Koszta József Ált. Isk., *Szűcsné Péli Katalin).* Második helyezést értek el: *Csapó Gábor* oszt., Makó Belvárosi Isk., *Geráné Gög Ildi Magda Gábor* (5. oszt., B Utcai Ált. Isk., *Szegfű Lá né); Farkas Balázs* (6. o Tisza-parti Ált. Isk., *Koth Jánosné); Ribárszki Ors* (7. oszt., Makó, Belvárosi Isk., *dr. Varga István Gyöngyösi Győző* (8. oszt. sza-parti Ált. Isk., *Koth Jánosné),* valamint *Má Sándor* (8. oszt., Radnóti M lós Gimnázium, *Mike Ján* Harmadik helyezettek: *Ko Borbála* (3. oszt., Makó, vabove városi Ált. Isk., *Puruczki zsef); Borda Péter* (3. os JATE Ságvári Endre Gya ló Ált. Isk., *Fábiánné P Anna); Kemény Lajos* oszt., Rókusi I. Sz. Ált. *Mészáros Józsefné); O Sándor* (4. oszt., Makkos Ált. Isk., *Váriné Gál Zsuz na); Szabó Tamás* (5. os Béke Utcai Ált. Isk., *Sze Lászlóné); Lencsés Gyula* oszt., JATE Ságvári En Gyakorló Ált. Isk., *Vincze vánné); Varga Gábor* oszt., Makkosházi Ált. *Tarnai Magdolna); Ko András* (7. oszt., Radnóti M lós Gimnázium, *Kosztol József); Medvey Ádám* oszt., Makó, Belvárosi Isk., *dr. Varga Istvánné); bó Botond* (7. oszt., Béke cai Ált. Isk., *Tóthné He Katalin); Boros Balázs* oszt., Gutenberg János Isk., *Törteli Ervin)* és *Ja András* (8. oszt., Tisza-p Ált. Isk., *Kothencz Jánosné*

Mocsári Károly zongoraestje

● **Munkatársunktól**

Ma 19.30-kor a konzervatórium nagytermében a Filharmónia zongorabérleti sorozatában *Mocsári Károly* ad koncertet. A jelenleg Párizsban élő zongoraművész 1962-ben Budapesten született, *Nádor György* növendékeként a Zeneakadémián szerzett diplomát. További tanulmányait a philadelpiai Curtis Intézetben és Párizsban *Yvonne Lefébure*-nál végezte. Nemzetközi karrierje egy sor rangos zongoraverseny megnyerésével 1984-ben kezdődött, azóta az Új-Zélandi Szimfonikusok, a manchesteri Halle Orchestra, a Londoni Philharmonia és a berlini rádiózenekar vend szólistája.

Több mint harminc orszá ban adott már koncertet, fel pet többek között Andrew D wis, Barbara Hendricks, Pe nyi Miklós, Kocsis Zolt Mstislav Rosztropovits mu kus partnereként. 1986-b megnyerte a budapesti ne zetközi Liszt-zongorave senyt. A Hungarotonnál francia kiadóknál több lem felvétele jelent meg. A ma hangversenye programjá Liszt-, Rachmaninov- Brahms-művek szerepelne valamint Liszt magyar fa ziája a zongoraművész sa átiratában.